

473. Celebrans super Altare manum utramque extendit, sub quolibet Altaris osculo, sub qualibet genuflexione ad Altare, ante Praefationem ad *Per omnia saecula*, et *Dominus vobiscum*, et ad *Per omnia saecula* etc. ante *Pater noster*.

474. Unam solam manum super Altare extendit Celebrans, dum altera manu aliquid agit, v. g. folia vertit, pectus percutit, Oblata signat, Patenam tenet, etc. Nunquam vero una manus in aere suspensa haereat, dum altera occupata sit, sed aut super Altare, pectus aut librum poni debet, prout actio exigit.

475. Eodem modo, ut supra n. 472, manus extenduntur super Calicem et Hostiam ad Orationem *Hanc igitur*, quin tamen pallam tangant. Hoc valet etiam in benedicendis rebus, aut personis, ubi physicus contactus non est necessarius.

476. Cum manus ante pectus extendenda sunt, ut fieri debet ad omnes Collectas usque ad verba *Per Dominum nostrum* etc. vel *in unitate Spiritus sancti Deus*, ad *Sursum corda* et per totam Praefationem, per maiorem partem Canonis, ac ad integrum *Pater noster*, ita teneantur, ut palma unius manus alteram respiciat, digiti extensi ac simul iuncti sint, eorumque extremitates distantiam ac altitudinem humerorum non excedant.

477. Manus ante pectus extendenda sunt usque ad latitudinem humerorum, et eodem modo statim iungenda, quoties dicitur *Oremus* (praeterquam ante *Pater noster*), quoties ad populum conversus Sacerdos dicit *Dominus vobiscum* et *Orate fratres*.

478. Extenduntur vero manus ut supra, n. 476, et usque ad humeros elevantur, et iterum quasi per cir-

culum ante pectus iunguntur, infra Missam dicendo: *Gloria in excelsis Deo, Credo in unum Deum, Veni Sanctificator omnipotens aeterne Deus*, ante *Te igitur*, ad Memento Vivorum, et in fine Missae ad *Benedicat vos omnipotens Deus*.

479. DE ALIIS MANUM AC DIGITORUM ACTIONIBUS. — Folia Missalis ab Introitu usque post Evangelium inclusive, et a Postcommunione usque ad finem Missae, vertantur manu dextera; dum vero Sacerdos stat in medio Altaris, habens Missale a sinistra (ab Evangelio usque ad Communionem), illa vertat manu sinistra. Interim altera manus super Altare ponitur, nisi etiam ad vertendum folium adhibeatur.

480. Pollex et index utriusque manus post Hostiae consecrationem coniuncti maneant, nisi Hostia in Corporali aut super Patenam iacens accipienda sit aut tangenda, permanentibus reliquis digitis extensis ac coniunctis.

481. Caveat ergo Celebrans ne, dum seipsum signat, Patenam sub *Libera nos quaesumus* purificat, vel pallam in cooperiendo aut discooperiendo Calice, aut Patenam sumit, pectus percutit, etc. etc., pollices et indices disiungat, aut his seipsum, Planetam, etc. tangat.

482. Calix semper accipiens est ad nodum (praeterquam in sumptione SS. Sanguinis, in qua sumitur infra nodum¹: et in ablutione digitorum, in qua prehenditur ad cuppam); et quidem a Consecratione ad ablutionem digitorum, inter indicem pollici iunctum et

¹ Missal. De Rit. servand. in celebr. Miss. t. X, n. 5.

tres reliquos digitos; alias vero, inter pollicem et reliquos digitos.

483. Ad discooperiendum et cooperiendum Calicem, sinistra ad cautelam (non ex *praecepto*) super pedem eius ponitur, et dextra palla de *cuppa* tollitur, aut super cuppam reponitur.

484. Pectus sibi percutit Sacerdos, manu dextera extensa digitisque coniunctis, ter ad *mea culpa*, sinistra infra pectus posita; semel ad *Nobis quoque peccatoribus*, et ter ad *miserere nobis et dona nobis pacem* ad *Agnus Dei* (sed non in Missis Defunctorum), sinistra super Corporali, ac ter ad *Domine, non sum dignus*, sinistra Patenam et Hostiam tenens.

§ V. — *De Altaris osculatione.*

485. Cum Celebrans Altare in Missae celebratione, vel in aliis functionibus sacris, osculatur, in medio labiis physice illud tangendo osculari debet, manibus hinc inde super ipsum aequaliter extensis.

486. Celebrans Altare osculatur antequam ad populum se vertat dicturus *Dominus vobiscum* et *Orate fratres*, sub Oratione *Aufer a nobis* ad verba *quorum reliquiae hic sunt*, in initio Canonis ad verba *uti accepta habeas*, sub Oratione *Supplices te rogamus* ad verba *ex hac Altaris participatione*, in fine Missae post Orationem *Placeat*, etiamsi non detur benedictio ut in Missa de Requie, et in Missa solemnii antequam Diacono det pacem.

487. Item Celebrans Altare osculatur in Vesperis solemnibus sub initio *Magnificat*, antequam thus imponat, et;

488. Cum prima vice Altare ascendit in benedictione Candelarum, Cinerum et Palmarum, in Officio Feriae VI in Parasceve et Sabbato sancto, ante Prophetias.

§ VI. — *De oculorum elevatione.*

489. Oculi ad Crucem Altaris¹, eamdem aspiciendo, eleventur, statimque dimittantur (praeterquam ad *Offerimus*) ante *Munda cor meum*, ante *Suscipe sancte Pater*, ad integrum Orationem *Offerimus* in oblatione Calicis, ad *Veni Sanctificator*, ante *Suscipe sancta Trinitas*, ante Praefationem ad verba *Deo nostro*, in initio Canonis ad *Te igitur*, ad verba *et elevatis oculis in coelum* ante Hostiae consecrationem, et ad *Benedicat vos omnipotens Deus* in fine Missae.

490. Sub utraque elevatione, oculi continenter ad SS. Sacramentum intenti teneantur. Idem valet ad Memento Mortuorum, per totum *Pater noster*, quando sine cantu dicitur, in tribus Orationibus post *Agnus Dei*, et quoties actio exercetur circa SS. Sacramentum.

491. Si expositum sit SS. Sacramentum, oculi non ad Crucem, si adsit, dirigantur, sed ad SS. Hostiam quoties elevantur.

§ VII. — *De voce seu pronuntiatione in Sacrificio Missae.*

492. In celebratione Missae Sacrificii, sicut in aliis sacris functionibus, vitanda est, quoad pronunciationem,

¹ S. Rit. C. 22 Iulii 1848, in Adiacen.